

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ХЕРСОНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки

О884

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи
к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА

Economic diagnostics

рівень вищої освіти *другий (магістерський)*

тип дисципліни *вибіркова*

мова(и) викладання *українська*

Херсон – 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна діагностика» є однією із складових комплексної підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань:

- 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності;
- 07 «Управління та адміністрування»;
- спеціальностей:
 - 051 «Економіка»;
 - 073 «Менеджмент»;
 - 076 «Підприємництво та торгівля»;
- освітньо-професійних програм:
 - «Економіка підприємства»;
 - «Економіка довкілля і природних ресурсів»;
 - «Менеджмент організацій та адміністрування»;
 - «Бізнес і приватне підприємництво».

«15» листопада 2023 року. 19 с.

Розробники: Ломоносов А. В. – доктор економічних наук, професор, директор Херсонського навчально-наукового інституту НУК; Ломоносова О. Е. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економічна діагностика» розглянуто на засіданні кафедри економіки.

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

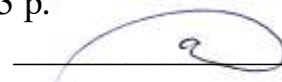

А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економічна діагностика» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова методичної ради ХННІ НУК

О.М. Дудченко

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна діагностика» затверджено методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова методичної ради ХННІ НУК

О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	12
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	12
8. Критерії оцінювання результатів навчання	15
9. Засоби навчання	16
10. Рекомендовані джерела інформації	16
Додаток	18

ВСТУП Анотація

Економічне зростання і добробут будь-якої держави залежать, з одного боку, від ефективності державного регулювання економіки, а з іншого, від якості менеджменту на рівні господарюючих суб'єктів. Недоліки в управлінні на обох рівнях призводять до фінансових криз підприємств, які є злободенною проблемою вітчизняної економіки протягом останніх років. Однією з сучасних концепцій управління, яка забезпечує ефективну роботу підприємства в умовах ризику, є економічна діагностика.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна діагностика» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Вивчення дисципліни базується на компетенціях, отриманих внаслідок опанування таких дисциплін, як «Економіка підприємства», «Конкурентоспроможність підприємства», «Стратегічне управління підприємством», «Фінансовий менеджмент».

Знання та практичні навички отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Економічна діагностика» можуть бути успішно використані при виконанні магістерської роботи та у подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: Економічна діагностика, конкурентоспроможність підприємства, діагностика майна, ринкова ціна підприємства, потенціал підприємства, фінансова діагностика, економічна безпека підприємства.

Abstract

The economic growth and prosperity of any state depend, on the one hand, on the effectiveness of state regulation of the economy, and the other hand, on the management quality at the level of economic entities. Weaknesses in management at both levels lead to financial crises of enterprises, which are a pressing problem of the domestic economy in recent years. One of the modern concepts of management, which ensures the effective operation of the enterprise in terms of risk, is economic diagnostics.

The program of the discipline «Economic Diagnostics» is made by the educational and professional training programs for applicants for the second (master's) level of higher education. The study of the discipline is based on the competencies acquired as a result of mastering such disciplines as «Business Economics», «Enterprise Competitiveness», «Strategic management of the enterprise», «Financial Management».

Knowledge acquired while studying the discipline «Economic Diagnostics» can be successfully used in the master's thesis and future professional activities.

Key words: Economic diagnostics, enterprise competitiveness, property diagnostics, market price of the enterprise, enterprise potential, financial diagnostics, economic security of an enterprise.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Основні характеристики навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни				
		денна форма навчання	заочна форма навчання			
Кількість кредитів – 5	Галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»; 07 «Управління та адміністрування»; Спеціальності: 051 «Економіка»; 073 «Менеджмент»; 076 «Підприємництво та торгівля»	Вибіркова				
Модулів - 2						
Змістових модулів – 2						
Електронний адрес на сайті ХННІ НУК: http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/social-economic.htm http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/social-economic.html http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/magisters-management.html http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/Business_trade_and_exchange_activities.html	Освітні програми: «Економіка підприємства»; «Економіка довкілля і природних ресурсів»; «Менеджмент організацій та адміністрування»; «Бізнес і приватне підприємництво».		Рік підготовки			
Індивідуальне навчально-дослідне завдання - немає					1-й	1-й
Загальна кількість годин - 150					Семестри	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: – 4 год; самостійної роботи студента: – 6 год.	Освітній рівень: другий (магістерський)		2-й	2-й		
			Лекції, год.			
			30	12		
			Практична робота, год.			
			30	12		
			Самостійна робота, год.			
90	126					
Види контролю:						
Залік	Залік					

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна діагностика» є формування у студентів системи знань, умінь і навиків щодо використання методичного апарату економічного діагностування для визначення стану підприємства.

В результаті вивчення дисципліни «Економічна діагностика» студент повинен отримати:

1) інтегральну компетентність:

- здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог;

2) загальні компетентності:

– здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

3) предметні компетентності:

– здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

– розуміння сутності діагностичного дослідження, процедур оцінки, їх різноманітності, складності та впливу на ефективність діяльності підприємства.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Економічна діагностика» базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення таких курсів, як: «Економіка підприємства», «Конкурентоспроможність підприємства», «Стратегічне управління підприємством», «Фінансовий менеджмент».

4. Очікувані результати навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Економічна діагностика» у студентів мають бути сформовані такі програмні результати навчання як:

– обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати запропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень;

– збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань;

– вміти репрезентувати результати економічного діагностування потенціалу підприємства та оцінка його стану.

Формування предметних компетентностей навчальної дисципліни має сприяти досягненню результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства у конкурентному середовищі

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни.

Економічна діагностика: її сутність, класифікація за ознаками. Інструментарій економічної діагностики. Предмет і задачі навчальної дисципліни.

Джерела інформації: основні [1, с. 7-36]; [2, с. 9-14]; [3, с. 16-20]; [4, с. 8-44]; [5, с. 10-123].

Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.

Поняття конкурентного середовища підприємства: умови його формування та чинники впливу. Склад конкурентного середовища. Фактори конкурентного середовища. Характеристики конкурентного середовища. Методика діагностики конкурентного середовища. Роль державного регулювання конкуренції, гостроти конкурентної боротьби у процесі діагностики.

Джерела інформації: основні [1, с. 37-47]; [2, с. 18-23]; [3, с. 22-33]; [4, с. 45-53].

Тема 3. Оцінка стратегічного протистояння фірм-конкурентів.

Визначення пріоритетних конкурентів на ринку. Карта стратегічних груп як інструмент аналізу внутрішньогалузевої конкуренції.

Джерела інформації: основні [1, с. 48-56]; [2, с. 24-31]; [4, с. 54-72].

Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.

Поняття конкурентоспроможності підприємства. Конкурентні переваги. Ключові фактори успіху. Конкурентний потенціал. Класифікація конкурентних переваг. Динамічний характер конкурентоспроможності підприємства. Взаємозалежність конкурентоспроможності підприємства і конкурентоспроможності продукції. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Використання результатів діагностики конкурентоспроможності підприємства.

Джерела інформації: основні [2, с. 47-59]; [3, с. 36-41]; [4, с. 73-86]; [5, с. 142-186].

Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності продукції.

Конкурентоспроможність продукції. Інструментарій оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства.

Джерела інформації: основні [1, с. 57-70]; [2, с. 73-84]; [3, с. 44-51]; [4, с. 87-104]; [5, с. 142-186].

Тема 6. Діагностика майна, ринкова ціна підприємства.

Вартість господарюючого суб'єкта: концепції природи вартості; предмет, мета і принципи оцінки. Підготовка інформації, яка використовується при оцінці вартості підприємства. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Процедури і методи оцінки. Коригування вартості підприємства.

Джерела інформації: основні [2, с. 137-146]; [4, с. 105-122]; [5, 249-320].

Змістовий модуль 2. Діагностика потенціалу підприємства та оцінка його стану

Тема 7. Управлінська діагностика.

Цілі, принципи та методи управлінського аналізу. Визначення стратегічних ресурсів підприємства та сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємства та сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємств. Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу.

Джерела інформації: основні [2, с. 154-162]; [3, с. 63-70]; [4, с. 123-138]; [5, 328-346].

Тема 8. Діагностика виробничого потенціалу підприємства.

Сутність, основні характеристики та складові виробничого потенціалу підприємства. Оцінка стану та використання виробничого потенціалу.

Джерела інформації: основні [2, с. 91-104]; [3, с. 54-61]; [4, с. 139-151]; [5, 189-239].

Тема 9. Фінансова діагностика.

Фінансова діагностика: основні положення, об'єкти і суб'єкти аналізу, інструментарій фінансової діагностики. Діагностика підприємства за допомогою балансу і звіту про фінансові результати. Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів.

Джерела інформації: основні [1, с. 158-178]; [2, с. 116-125]; [3, с. 72-81]; [4, с. 152-181]; [[5, 352-377].

Тема 10. Діагностика економічної безпеки підприємства.

Характеристика економічної безпеки підприємства. Інструментарій оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Механізм забезпечення належної економічної безпеки підприємства.

Джерела інформації: основні [1, с. 149-163]; [2, с. 172-184]; [3, с. 83-86]; [4, с. 182-227]; [5, 389-415].

Тема 11. Діагностика культури підприємства.

Сутність і елементи організаційної культури. Моделі і типи організаційної культури. Інструментарій оцінки організаційної культури.

Джерела інформації: основні [2, с. 198-204]; [3, с. 88-95]; [4, с. 228-243]; [5, 425-442].

Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за змістовими модулями

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	№	у тому числі			№	у тому числі		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства у конкурентному середовищі								
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни. Економічна діагностика: її сутність, класифікація за ознаками. Інструментарій економічної діагностики. Предмет і задачі навчальної дисципліни	5	1	1	3	12	1	1	10
Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства. Конкурентне середовище підприємства: умови його формування та чинники впливу. Методика діагностики конкурентного середовища	10	2	2	6	12	1	1	10
Тема 3. Оцінка стратегічного протистояння фірм-конкурентів. Визначення пріоритетних конкурентів на ринку. Карта стратегічних груп як інструмент аналізу внутрішньогалузевої конкуренції	20	4	4	12	13	1	1	11
Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства. Складові конкурентоспроможності підприємства. SWOT – аналіз підприємства. Підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства	10	2	2	6	13	1	1	11
Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності продукції. Конкурентоспроможність продукції. Інструментарій оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства	10	2	2	6	12	1	1	10
Тема 6. Діагностика майна, ринкова ціна підприємства. Вартість господарюючого суб'єкта: концепції природи вартості; предмет, мета і принципи оцінки вартості підприємства. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Процедури і методи оцінки. Коригування вартості підприємства. Підготовка інформації, яка використовується при оцінці	20	4	4	12	13	1	1	11
Разом за змістовим модулем 1	75	15	15	45	75	6	6	63

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 2. Діагностика потенціалу підприємства та оцінка його стану								
Тема 7. Управлінська діагностика. Цілі, принципи та методи управлінського аналізу. Визначення стратегічних ресурсів підприємства та сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємства та сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємств. Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу	20	4	4	12	10	1	1	13
Тема 8. Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Сутність, основні характеристики та складові виробничого потенціалу підприємства. оцінка стану та використання виробничого потенціалу	10	2	2	6	10	1	1	12
Тема 9. Фінансова діагностика. Фінансова діагностика: основні положення, об'єкти і суб'єкти аналізу, інструментарій фінансової діагностики. Діагностика підприємства за допомогою балансу і звіту про фінансові результати. Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів	20	4	4	12	11	2	2	13
Тема 10. Діагностика економічної безпеки підприємства. Характеристика економічної безпеки підприємства. Інструментарій оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Механізм забезпечення належної економічної безпеки підприємства	20	4	4	12	8	1	1	13
Тема 11. Діагностика культури підприємства. Сутність і елементи організаційної культури. Моделі і типи організаційної культури. Інструментарій оцінки організаційної культури	5	1	1	3	6	1	1	12
Разом за змістовим модулем 2	75	15	15	45	75	6	6	63
Разом з дисципліни	150	30	30	90	150	12	12	126

Примітка: для студентів заочної форми навчання читаються оглядові лекції за темами модулів в обсягах відповідно до табл. 2.

Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин за формами навчання	
		Денна	Заочна
1	2	3	4
1	Тема 1. Застосування інструментарію діагностики для вирішення проблем підприємства	1	1
2	Тема 2. Конкурентне середовище підприємства, умови його формування та чинники впливу. Методика діагностики конкурентного середовища	2	1
3	Тема 3. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності підприємства на ринку. Побудова багатокутника конкурентоспроможності підприємства і її графічна інтерпретація	4	1
4	Тема 4. Визначення ринкової вартості підприємства із застосуванням різних методів оцінки	2	1
5	Тема 5. Оцінка рівня та прогноз конкуренції на ринку продукту під впливом факторів конкуренції. Визначення рівня конкурентоспроможності продукції та конкурентоспроможності підприємства	2	1
6	Тема 6. Діагностика майна, ринкова ціна підприємства	4	1
7	Тема 7. Методи управлінського аналізу. Визначення стратегічних ресурсів підприємства та сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємства та сфер діяльності	4	1
8	Тема 8. Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Оцінка стану та використання виробничого потенціалу	2	1
9	Тема 9. Діагностика підприємства за допомогою балансу і звіту про фінансові результати. Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів	4	2
10	Тема 10. Алгоритм проведення функціонального аналізу заходів щодо досягнення необхідного рівня економічної безпеки підприємства	4	1
11	Тема 11. Формування ефективної системи економічної культури діяльності підприємства в конкурентному структурованому середовищі	1	1
Разом		30	12

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл годин самостійної роботи за видами та формами навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		
		Норматив	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Підготовка до лекційних занять	1 год. на 1 лекцію	15	6
2	Підготовка до практичних занять	1 год. на 1 заняття	15	6
3	Підготовка реферату	написання рефератів	15	38
4	Підготовка до тестів		15	-
5	Підготовка до заліку		15	30
6	Виконання контрольної роботи	мінімум 15 год. на 1 роботу	-	46
Разом			90	126

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

- робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;
- пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

- лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованою розумових образів, доведень і узагальнень;
- ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;
- відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

- практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усні відповіді;
- написання реферату, тестування;
- контрольні роботи (для студентів заочної форми навчання);
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю знань

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку.

Питома вага заліку в загальній системі оцінок – 40 балів. Право здавати заключний залік дається студенту, який з урахуванням балів поточних оцінок і модульного контролю набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою поточних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль знань здобувачів реалізується у формі тестів та написання рефератів, який є результатом виконання завдань самостійної роботи. Протягом семестру він проводиться двічі після вивчення першого та другого змістових модулів дисципліни.

Виконання контрольної роботи є обов'язковою умовою для здобувачів вищої освіти, що навчаються за заочною формою. Завдання для контрольних робіт добираються з теоретичних питань і тестів, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Тести для поточного контролю знань здобувачів обираються із загального переліку тестів за відповідними змістовими модулями.

Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 5).

Таблиця 5

**Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань
здобувачів вищої освіти у формі тестування (для денної форми навчання)**

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13	11	9	8	7	6	5	4	2

Реферат є одним з видів самостійної роботи студента над навчальною дисципліною «Економічна діагностика». Мета написання реферату є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни. Робота над рефератом має сприяти кращому засвоєнню студентами дисципліни та спонукає ґрунтовно вивчати нормативно-законодавчу базу, статистичні матеріали, спеціальні наукові видання вітчизняних і закордонних авторів.

Оцінювання реферату проводиться за 15-ти бальною шкалою (див. табл. 6).

Таблиця 6

**Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання реферату
(для денної та заочної форм навчання)**

Бал	Критерії оцінювання
15	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Оцінювання контрольної роботи проводиться за 30-ти бальною шкалою (див. табл. 7).

Таблиця 7

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання
контрольної роботи (для заочної форми навчання)

Бал	Критерії оцінювання
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Узагальнюючі результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за модулями та формами навчання наведені у табл. 8.

Таблиця 8

Узагальнюючі результати поточного контролю знань
здобувачів вищої освіти за змістовими модулями та формами навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1		
Підготовка реферату	15	15
Тестування	15	-
Разом за змістовим модулем	30	15
Змістовий модуль 2		
Підготовка реферату	15	15
Тестування	15	-
Виконання контрольних робіт (передбачена 1 контрольна робота)	-	30
Разом за змістовим модулем	30	45
Всього	60	60

7.2. Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти у формі заліку

Підсумковий контроль знань з дисципліни «Економічна діагностика» проводиться після закінчення її вивчення у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумковий контроль складається з усної відповіді на 4 контрольні питання.

Критерії оцінювання усної відповіді студентів при складанні заліку наведена у табл. 9. Максимальна сума нарахованих балів дорівнює 40.

Таблиця 9

Критерії оцінювання усної відповіді здобувачів вищої освіти при складанні заліку (для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
40	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно й аргументовано його висвітлює, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань; вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
30	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його висвітлює, розкриває зміст теоретичних запитань, послуговується науковою термінологією. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки
20	Студент загалом володіє навчальним матеріалом, висвітлює його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації. Допускає окремі суттєві неточності та помилки
10	Студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, висвітлює його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
5	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінкою результатів навчання є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, отриманих ним при складанні заліку.

У табл. 10 представлений розподіл балів, нарахованих студентам в результаті оцінювання їх освітньої діяльності.

Схема оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти
(для денної та заочної форм навчання)

№ змістового модуля	Денна форма		Заочна форма	
	Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Підготовка реферату	15		15
	Тестування	15	-	-
ЗМ 2	Підготовка реферату	15		15
	Тестування	15		-
-	-	-	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль	Залік (усна відповідь)	40	Залік (усна відповідь)	40
Сума		100		100

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM CloudMeetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації Основна література

1. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Економічна діагностика : навч. посіб. К. : Державний університет телекомунікацій, 2021. 164 с.
2. Атюшкіна В.В., Бурко Я.В., Галгаш Р.А. Економічна діагностика : навч. посіб. К.: Аграр Медиа Груп, 2018. 234 с.
3. Базецька Г.І. Економічна діагностика та аналітика у бізнес-консультуванні : конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-консалтинг». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 95 с.
4. Економічна діагностика : підручник / В. Л. Дикань та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 285 с.
5. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика : навч. посіб. 2-ге вид. К. : Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
6. Синиця Т. В., Осьмірко І. В. Економічна діагностика: навчально-методичний посібник. Х. : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. 184 с.

Допоміжна література

7. Варналій З. С., Білик Р. Р. Економічна безпека та конкурентоспроможність регіонів України : монографія. Чернівці : Технодрук, 2018. 454 с.

8. Веретенникова Г. Б., Омеласенко Н. М. Методи діагностики та прогнозування розвитку підприємства : навч. посіб. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 190 с.

7. Дідик А. М. Економічна безпека підприємства : підручник. Львів, 2019. 624 с.

9. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Х.: ФОП Бровін О. В., 2020. 340 с.

10. Посилкіна О. В., Світлична К. С. Економічна діагностика : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Х. : Вид-во НФаУ, 2014. 333 с.

Інформаційні ресурси

11. Нормативно-правові акти: Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 30. 09. 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 03.09.2019).

12. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.09.2019).

13. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 03.09.2019).

14. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 03.09.2019).

15. Офіційний сайт ХННІ НУК: <http://kb.nuos.edu.ua>.

Розробники:

д.е.н., професор

д.е.н., професор

А. В. Ломоносов

О. Е. Ломоносова

Питання для підсумкового контролю знань

1. Сутність економічної діагностики, її напрямки та завдання.
2. Класифікація економічної діагностики.
3. Послідовність проведення економічної діагностики, її види.
4. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.
5. Інформаційна база економічної діагностики.
6. Зміст діагностики конкурентного середовища підприємства.
7. Зміст діагностичних процесів в галузі оцінювання конкурентного середовища підприємства.
8. Система показників оцінки конкурентного середовища підприємства.
9. Оцінка конкурентного статусу підприємства на ринку.
10. Конкурентоспроможність галузі. Фактори впливу на конкурентоспроможність галузі та умови її забезпечення.
11. Конкурентоспроможність підприємства. Етапи діагностування конкурентоспроможності підприємства.
12. Аналітична оцінка конкурентоспроможності підприємства на ринку.
13. Діагностика стратегічної позиції підприємства.
14. Аналіз сегментів ринку.
15. Конкурентоспроможність продукції: сутність і особливості оцінки.
16. Фактори впливу на конкурентоспроможність продукції підприємства.
17. Методологічні засади оцінки конкурентоспроможності продукції.
18. Напрямки підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.
19. Підприємство як майновий комплекс.
20. Методи оцінки вартості підприємства.
21. Сутність управління підприємством та його функції, способи та прийоми управлінської діагностики.
22. Сутність управлінської діагностики, напрями управлінського діагностування.
23. Оцінка параметрів (вимог) прийняття управлінських рішень.
24. Показники, що використовуються при діагностиці ефективної організації системи управління.
25. Сутність виробничого потенціалу підприємства та його складові.
26. Діагностика виробничої програми підприємства.
27. Діагностика виробничої потужності підприємства.
28. Показники, що використовуються для діагностики виробничого потенціалу підприємства.
29. Аналіз структури балансу підприємства.
30. Система показників, що дозволяють здійснити діагностику фінансового стану підприємства.
31. Сутність фінансової кризи на підприємстві та її види.
32. Фактори, що спричиняють фінансову кризу на підприємстві.

33. Характеристика вітчизняних методик прогнозування фінансової кризи підприємства.
34. Характеристика зарубіжних методик прогнозування фінансової кризи підприємства.
35. Напрями фінансової стабілізації суб'єктів господарювання.
36. Типи стійкості фінансового стану підприємства.
37. Напрями фінансової діагностики підприємства та показники, що використовуються при дослідженні.
38. Мета і принципи оцінки вартості майна.
39. Види оцінки вартості об'єкта нерухомості. Суб'єкти оціночної діяльності та її форми.
40. Випадки обов'язкового проведення оцінки вартості майна.
41. Види вартості об'єкта нерухомості.
42. Характеристика договору щодо проведення оцінки та звіту про оцінку вартості майна.
43. Характеристика методу дисконтування грошових потоків.
44. Сутність економічної безпеки підприємства.
45. Економічна безпека підприємства як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів.
46. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, технікотехнологічна, інформаційна.
47. Методичний апарат діагностування економічної безпеки.
48. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства.
49. Методи оцінки економічної безпеки за результатами фінансової діагностики.
50. Якісні характеристики стану безпеки (небезпеки), їх бальна оцінка.
51. Ризик і небезпеки в системі прийняття управлінських рішень.
52. Процедура управління ризиками на підприємстві.
53. Вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства.
54. Економічна культура підприємства, її суть та функції.
55. Сутнісна характеристика елементів економічної культури.
56. Методологічні принципи проведення культурологічної діагностики.
57. Різновиди культурологічної діагностики.
58. Конфлікти на підприємстві. Основні причини виникнення конфліктів в організаціях.
59. Джерела міжособистісних конфліктів та шляхи управління конфліктами.
60. Фактори впливу на формування економічної культури підприємства.